

-BİLGİ NOTU-

Lüksemburg, 25 Haziran 2012

AB'nin İnsan Hakları ve Demokrasi konusundaki Strateji Çerçevesi

AB, dünyanın en büyük yardım dönörü olarak, insan hakları ve demokrasiyi aktif bir şekilde desteklemektedir:

DiHAA (Demokrasi ve İnsan Hakları için Avrupa Aracı)

2007-2013 dönemi için 1.104 milyar €'luk bir bütçesi bulunmaktadır. Temel amaçları arasında insan hakları ve temel özgürlüklere saygının bunların en çok tehlikede olduğu ülke ve bölgelerde artırılması ve insan hakları ve demokrasinin geliştirilmesinde sivil toplumun rolünün güçlendirilmesidir.

İstikrar Aracı (İA)

2007-2013 dönemi için 2.062 milyar €'luk bir bütçesi bulunmaktadır. Amacı insan haklarının belirgin bir risk altında olduğu olağanüstü durumlarda istikrarı tekrar tesis eden faaliyetleri finanse ederek küresel güvenlik ve kalkınma alanındaki bir takım zorlukların giderilmesidir.

Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı (ENPI)

Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı Avrupa'nın komşu bölgesinde refah, istikrar ve güvenliği güçlendirmeyi amaçlamaktadır. 2007-2013 dönemi için toplam 12 milyar €'luk bir bütçesi bulunmaktadır. Üç stratejik hedefinden birisi demokratik geçiş sürecinin ve insan haklarının desteklenmesidir.

Kalkınma İşbirliği Aracı

2007-2013 dönemi için 16.9 milyar €'luk bir bütçesi bulunmaktadır. Özellikle savunmasız ve dışlanmış gruplar olmak üzere, tüm aktörlerin kalkınma sürecine dâhil edilmesini teşvik etmeyi amaçlayan "Kalkınmada devlet-dışı aktörler ve yerel yönetimler" isimli bir tematik programı içermektedir.

Avrupa Kalkınma Fonu

2008-2013 dönemi için toplam 22.682 milyar €'luk bir bütçesi bulunmaktadır. Afrika, Karayip ve Pasifik ülkelerine kalkınma yardımının sağlanmasını amaçlamaktadır. İnsan hakları, demokrasi ve toplumsal cinsiyet meselelerinin desteklenmesine yönelik politikalar dahil olmak üzere, çeşitli öncelikler içermektedir.

Politikaya dair ilke kuralları

Bu ilke kuralları AB Konseyi tarafından oybirliğiyle kabul edilmiş olup aşağıdaki hususları içermektedir:

- Ölüm Cezası
- İşkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezalar
- İnsan hakları diyalogları
- Çocuklar ve silahlı çatışma (CAAC)
- İnsan hakları savunucuları
- Çocuk haklarının desteklenmesi ve korunması

- Kadın ve kızlara yönelik şiddet ile bunlara yönelik her tür ayrımcılıkla mücadele
- Uluslararası İnsani Hukuka bağlılığın desteklenmesi

AB Eylem Planı kapsamında şu sahalarda çalışmalar başlatılacaktır: Din ve inanç özgürlüğü; Lezbiyen, Gey, Biseksüel veya Transeksüel (LGBT) bireylerin hakları ve İfade özgürlüğü.

AB Delegasyonları bünyesindeki odak noktalar

Odak noktalar ağı neredeyse tamamlanmak üzeredir: 116 AB Delegasyonu bünyesinde birer; ve hatta çoğunluğunda siyasi bölüm ve işbirliği bölümlerinde olmak üzere ikişer tane olmak üzere odak noktalar oluşturulmuş durumdadır.

AB anlaşmalarındaki İnsan Hakları klozu

AB, üçüncü ülkelerle yaptığı Ortaklık veya Ortaklık ve İşbirliği Anlaşmaları gibi tüm siyasi çerçeve belgelerinde bu kloza yer vermeye çalışmaktadır. Bu hususa dair ibare, insan hakları konusunun, söz konusu anlaşmanın hayati bir unsuru olduğunu vurgular nitelik taşımaktadır.

İnsan hakları diyalog ve istişareleri

AB, dünya çapında 40 kadar ülke ile insan hakları konusunda kararlı görüşmeler yürütmektedir (bu görüşmelerden devam eden ve en uzun soluklu olanı, 1995'te Çin'le başlatılan görüşmelerdir). Görüşmelerin temel amacı, durumun yerinde iyileştirilmesi ve aynı zamanda da yerel koşulların daha iyi bir şekilde anlaşılabilmesidir. Elbette insan hakları konuları da, zirve düzeyindeki toplantılar da dâhil olmak üzere, diğer siyasi diyalog ortamlarında da seslendirilmektedir.

Acıklamalar ve diplomatik girişimler

AB endişelerini dile getirmek ya da olumlu gelişmelerden duyduğu memnuniyeti ifade etmek üzere kamuoyuna yönelik açıklamalar yapar. Ayrıca, daha etkili olacağını değerlendirdiği durumlarda AB “diplomatik girişim”leri ya da AB üyesi olmayan ülkelere özel sunumlar yapmayı tercih edebilir.

CFSP misyonları ve operasyonları

AB, etkili ve sürdürülebilir sonuçlar elde etmek üzere kriz yönetimi misyonları ve operasyonlarına insan hakları ve toplumsal cinsiyet yaklaşımını aktarır.

Seçim gözlem misyonları

1993 yılından bu yana AB 110’u aşkın gözlem misyonu gerçekleştirmiştir. Bu misyonların amacı seçim sürecini analiz ederek ve seçimlere ilişkin tarafsız ve bilgilendirilmiş değerlendirmeler sunarak yüksek standartlarda seçimler yapabileceği çabalarında ortak ülkelere yardımcı olmaktır.

Seçim uzmanı misyonları

Her yıl dünya genelinde yapılan seçimlerin sayısı dikkate alındığında AB’nin bütün seçim gözlem misyonu taleplerini karşılaması mümkün değildir. Seçim uzmanı misyonu seçim sırasında ve sonrasında güven artırıcı adımlara ilişkin alternatif bir destek aracıdır.

Seçim desteđi

Bu destek, belirli bir seçim yerine seçim sürecinin tamamına yöneliktir. Seçim Yönetim Kurullarına kurumsal kapasite, seçim süreçlerine teknik ve malzeme desteğinin yanı sıra sivil toplumun da uzun vadeli ihtiyaçlarının karşılanmasına destek verir.

Avrupa Demokrasi Fonu

Belçika yasaları çerçevesinde özel hukuk Vakfı olarak yakın bir gelecekte hayata geçirilecektir ve merkezi Brüksel'de olacaktır. Bir Avrupa aracı olarak değil bağımsız şekilde faaliyet gösterecek ancak AB ve Üye Devletler'den de destek alacaktır. Amacı demokrasi aktivistlerinin Avrupa'dan mali destek almalarını kolaylaştırmak ve hızlandırmaktır.

Dünyada insan hakları ve demokrasiye ilişkin AB yıllık raporu

İlk kez 1999 yılında yayınlanan bu rapor ikili ve çok taraflı ilişkilerde çok çeşitli tematik konularda AB'nin yürüttüğü çalışmaları ortaya koymaktadır. 2011 raporu insan hakları paketiyle aynı zamanda 25 Haziran 2012 tarihinde yayınlanacaktır. Raporunda yukarıda sözü edilen konulara ilişkin detaylı bilgiler yer almaktadır.